

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Філологічний факультет
Кафедра словацької філології

Тетяна Ліхтей

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ

Методичні рекомендації до проведення практичних занять
для студентів 1 курсу ОПІ бакалавр
галузі знань 03 «Гуманітарні науки»
спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.036.
«Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – словацька»;
спеціалізації 035.038 «Слов'янські мови та літератури
(переклад включно) перша – чеська»

Ужгород – 2022

Ліхтей Т. В.

Основи теорії літератури: методичні рекомендації до проведення практичних занять для студентів 1 курсу ОПІ бакалавр галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.036. «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька»; спеціалізації 035.038. «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська». Ужгород, 2022. 29 с.

Методичні рекомендації підготувала

Ліхтей Т. В. – кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри словацької філології УжНУ

Рецензенти

Ференц Н. С. – кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури УжНУ

Петріца Н. М. – кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри словацької філології УжНУ

Рекомендовано до друку вченою радою філологічного факультету Ужгородського національного університету, протокол № 3 від 15 листопада 2022 року

ЗМІСТ

I. Вступ	5
II. Теми практичних занять	6
I. Літературознавство як наука	6
2. Предмет і специфіка художньої літератури	7
3. Літературознавство та естетика.....	8
4. Зміст і форма художнього твору. Фабула, мотив, сюжет, композиція художнього твору.....	11
5. Лексичний рівень художньої мови. Тропи	12
6. Синтаксичний рівень художньої мови. Фігури.....	13
7. Фоніка	14
8. Версифікація.....	15
9. Художня література як система	16
10. Літературний процес.....	17
III. Контрольні питання та завдання	22

ВСТУП

Курс «Основи теорії літератури» покликаний ознайомити студентів словацького та чеського відділень з домінуючими літературознавчими категоріями, зі специфікою художньої літератури, особливостями образу, композиції, мови художнього твору; з течіями, напрямками, стилями; родами, видами, жанрами і под. Та головне – навчити першокурсників застосовувати теоретичні знання на практиці, передусім при вивченні циклу літературознавчих дисциплін: історії словацької та чеської літератури, фольклору, літературної критики та ін.; виробити у студентів-філологів звичку систематично знайомитися з працями теоретико-літературного характеру, з новими художніми творами та рецензіями на них; навчити студентів аналізувати художні тексти.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен уміти аналізувати особливості мови та композиції художнього твору; характеризувати жанрово-стильові особливості творів; визначати віршовий розмір та простежувати фонічні особливості строфи; орієнтуватися в літературних напрямках, течіях, школах, угрупованнях; послуговуватися літературознавчою термінологією мовою обраного фаху, тобто словацькою та чеською мовами. У цьому першокурсникам, крім іншого, допоможуть і праці відомих словацьких та чеських теоретиків, наведені в списку літератури.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Літературознавство як наука

План

1. Основні й допоміжні літературознавчі дисципліни.
2. Літературознавство та інші наукові дисципліни.
3. Історія розвитку теоретико-літературної думки.
4. Основні напрями світового літературознавства ХІХ–ХХ ст.
5. Сучасні напрями і течії у літературознавстві.

Література:

1. Арістотель. Поетика. К., 1967.
2. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
3. Волинський П. Основи теорії літератури. К., 1967.
4. Вступ до літературознавства. Хрестоматія / Упорядн. Н. Бернадська. К., 1995.
5. Гейзінга Й. *Homo ludens*. К., 1994.
6. Літературознавча енциклопедія: У двох томах / Укл. Ю. Ковалів. К., 2007.
7. Літературознавчий словник-довідник / Гром'як Р., Ковалів Ю. та ін. К., 1997.
8. Маланюк Є. Думки про мистецтво. *Слово і час*. 1993. № 6.
9. Наливайко Д. Сучасна літературна компаративістика: аспекти і тенденції. *Слово і час*. 2007. № 5.
10. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999.
11. Павличко С. Фемінізм. К., 2002.
12. Парандовський Ян. Алхімія слова. К., 1991.
13. Піхманець Р. Психологія літературної творчості (теоретичні та методологічні аспекти). К., 1991.
14. Світличний І. Серце для куль і рим. К., 1990. С. 272–284.
15. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів, 1996.
16. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
17. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.

18. Фізер І. Іван Франко: від соціологічної до психологічної зумовленості літератури. *Слово і час*. 1993. № 5.
19. Франко І. Що таке поступ?: Зібр. творів. У 50 т. Т. 45. К., 1986. С. 341–343.
20. Фролова К. Цікаве літературознавство. К., 1987.
21. Andričík M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
22. Aristoteles. Poetika. Rétorika. Politika. Bratislava, 1980.
23. Auerbach F. Mimesis. Praha, 1968.
24. Bakoš M. Problémy literárnej vedy včera a dnes. Bratislava, 1964.
25. Bakoš M. Literárna história a historická poetika. Bratislava, 1973.
26. Barthes R. Nulový stupeň rukopisu. Základy sémiologie. Praha, 1967.
27. Ďurišin D. Teória literárnej komparatistiky. Bratislava, 1975.
28. Ďurišin D. Čo je svetová literatúra? Bratislava, 1992.
29. Foucault M. Slova a veci. Bratislava, 1987.
30. Harpáň M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
31. Hegel G. W. F. Estetika. Bratislava, 1968.
32. Ingarden R. Umělecké dílo literární. Praha, 1989.
33. Krausová N. Tvar významu – význam tvaru. Bratislava, 1984.
34. Levý J. Západní literární věda a estetika. Praha, 1966.
35. Markiewicz H. Aspekty literatúry. Bratislava, 1979.
36. Mukařovský J. Cestami poetiky a estetiky. Praha, 1971.
37. Popovič A. Teória umeleckého prekladu. Bratislava, 1975.
38. Števček J. Estetika a literatúra. Bratislava, 1977.
39. Welsch W. Estetické myslenie. Bratislava, 1993.
40. Zajac P. Tvorivosť literatúry. Bratislava, 1990.
41. Zajac P. Pulzovanie literatúry. Bratislava, 1993.
42. Znak, system, proces. *Litteraria*. 1987. Roč. XXIV.

Практичне заняття № 2

Предмет і специфіка художньої літератури

План

1. Творча лабораторія письменника.
2. Визначення художнього образу.
3. Особливості образу.
4. Характер і логіка його розвитку в художньому творі.
5. Проблеми типового.
6. Види художніх образів.

Література:

1. Арістотель. Поетика. К., 1967.
2. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
3. Волинський П. Основи теорії літератури. К., 1967.
4. Вступ до літературознавства. Хрестоматія / Упорядн. Н. Бернадська. К., 1995.
5. Гейзінга Й. Homo ludens. К., 1994.
6. Літературознавча енциклопедія: У двох томах / Укл. Ю. Ковалів. К., 2007.
7. Літературознавчий словник-довідник / Гром'як Р., Ковалів Ю. та ін. К., 1997.
8. Маланюк Є. Думки про мистецтво. *Слово і час*. 1993. № 6.
9. Наливайко Д. Сучасна літературна компаративістика: аспекти і тенденції. *Слово і час*. 2007. № 5.
10. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999.
11. Павличко С. Фемінізм. К., 2002.
12. Парандовський Ян. Алхімія слова. К., 1991.
13. Піхманець Р. Психологія літературної творчості (теоретичні та методологічні аспекти). К., 1991.
14. Світличний І. Серце для куль і рим. К., 1990. С. 272–284.
15. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичні думки ХХ ст. Львів, 1996.
16. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.

17. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.
18. Фізер І. Іван Франко: від соціологічної до психологічної зумовленості літератури. *Слово і час*. 1993. № 5.
19. Франко І. Що таке поступ?: Зібр. творів. У 50 т. Т. 45. К., 1986. С. 341–343.
20. Фролова К. Цікаве літературознавство. К., 1987.
21. Andričík M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
22. Aristoteles. Poetika. Rétorika. Politika. Bratislava, 1980.
23. Auerbach F. Mimesis. Praha, 1968.
24. Bakoš M. Problémy literárnej vedy včera a dnes. Bratislava, 1964.
25. Bakoš M. Literárna história a historická poetika. Bratislava, 1973.
26. Barthes R. Nulový stupeň rukopisu. Základy sémiologie. Praha, 1967.
27. Ďurišín D. Teória literárnej komparatistiky. Bratislava, 1975.
28. Ďurišín D. Čo je svetová literatúra? Bratislava, 1992.
29. Foucault M. Slova a veci. Bratislava, 1987.
30. Harpáň M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
31. Hegel G. W. F. Estetika. Bratislava, 1968.
32. Ingarden R. Umělecké dílo literární. Praha, 1989.
33. Krausová N. Tvar významu – význam tvaru. Bratislava, 1984.
34. Levý J. Západní literární věda a estetika. Praha, 1966.
35. Markiewicz H. Aspekty literatúry. Bratislava, 1979.
36. Mukařovský J. Cestami poetiky a estetiky. Praha, 1971.
37. Popovič A. Teória umeleckého prekladu. Bratislava, 1975.
38. Števíček J. Estetika a literatúra. Bratislava, 1977.
39. Welsch W. Estetické myslenie. Bratislava, 1993.
40. Zajac P. Tvorivosť literatúry. Bratislava, 1990.
41. Zajac P. Pulzovanie literatúry. Bratislava, 1993.
42. Znak, system, process. *Litteraria*. 1987. Roč. XXIV.

Практичне заняття № 3
Літературознавство та естетика

План

1. Мистецтво як складник духовної культури людства.
2. Види мистецтва, їх походження, класифікація.
3. Поняття про естетичне. Естетичні категорії.
4. Естетична функція художньої літератури.
5. Естетичний ідеал.

Література:

1. Арістотель. Поетика. К., 1967.
2. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
3. Волинський П. Основи теорії літератури. К., 1967.
4. Вступ до літературознавства. Хрестоматія / Упорядн. Н. Бернадська. К., 1995.
5. Гейзінга Й. *Nomo ludens*. К., 1994.
6. Літературознавча енциклопедія: У двох томах / Укл. Ю. Ковалів. К., 2007.
7. Літературознавчий словник-довідник / Гром'як Р., Ковалів Ю. та ін. К., 1997.
8. Маланюк Є. Думки про мистецтво. *Слово і час*. 1993. № 6.
9. Наливайко Д. Сучасна літературна компаративістика: аспекти і тенденції. *Слово і час*. 2007. № 5.
10. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999.
11. Павличко С. Фемінізм. К., 2002.
12. Парандовський Ян. Алхімія слова. К., 1991.
13. Піхманець Р. Психологія літературної творчості (теоретичні та методологічні аспекти). К., 1991.
14. Світличний І. Серце для куль і рим. К., 1990. С. 272–284.
15. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичні думки ХХ ст. Львів, 1996.
16. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
17. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.

18. Фізер І. Іван Франко: від соціологічної до психологічної зумовленості літератури. *Слово і час*. 1993. № 5.
19. Франко І. Що таке поступ?: Зібр. творів. У 50 т. Т. 45. К., 1986. С. 341–343.
20. Фролова К. Цікаве літературознавство. К., 1987.
21. Andričik M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
22. Aristoteles. Poetika. Rétorika. Politika. Bratislava, 1980.
23. Auerbach F. Mimesis. Praha, 1968.
24. Bakoš M. Problémy literárnej vedy včera a dnes. Bratislava, 1964.
25. Bakoš M. Literárna história a historická poetika. Bratislava, 1973.
26. Barthes R. Nulový stupeň rukopisu. Základy sémiologie. Praha, 1967.
27. Ďurišin D. Teória literárnej komparatistiky. Bratislava, 1975.
28. Ďurišin D. Čo je svetová literatúra? Bratislava, 1992.
29. Foucault M. Slova a veci. Bratislava, 1987.
30. Harpáň M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
31. Hegel G. W. F. Estetika. Bratislava, 1968.
32. Ingarden R. Umělecké dílo literární. Praha, 1989.
33. Krausová N. Tvar významu – význam tvaru. Bratislava, 1984.
34. Levý J. Západní literární věda a estetika. Praha, 1966.
35. Markiewicz H. Aspekty literatúry. Bratislava, 1979.
36. Mukařovský J. Cestami poetiky a estetiky. Praha, 1971.
37. Popovič A. Teória umeleckého prekladu. Bratislava, 1975.
38. Števček J. Estetika a literatúra. Bratislava, 1977.
39. Welsch W. Estetické myslenie. Bratislava, 1993.
40. Zajac P. Tvorivosť literatúry. Bratislava, 1990.
41. Zajac P. Pulzovanie literatúry. Bratislava, 1993.
42. Znak, system, process. *Litteraria*. 1987. Roč. XXIV.

Практичне заняття № 4

Зміст і форма художнього твору.

Фабула, мотив, сюжет, композиція художнього твору

План

1. Єдність форми і змісту в літературі.
2. Тема та ідея художнього твору.
3. Проблема.
4. Пафос.
5. Конфлікт і колізія.
6. Структура і елементи змістової організації художнього твору.
7. Формальні чинники художнього змісту.
8. Композиція та її типи.
9. Сюжет. Класифікація сюжетів. Компоненти сюжету.
10. Позасюжетні елементи твору.

Література:

1. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
2. Волинський П. Основи теорії літератури. К., 1967.
3. Вступ до літературознавства. Хрестоматія. К., 1995.
4. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Загальне літературознавство. Рівне, 1997.
5. Іванишин В. П., Іванишин П. В. Пізнання літературного твору: метод. посібн. для студентів і вчителів. Дрогобич, 2003.
6. Лесик В. В. Композиція художнього твору. К., 1972.
7. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / Укл. Ковалів Ю. І. К., 2007.
8. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
9. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.
10. Фролова К. Аналіз художнього твору. К., 1975.
11. Andričík M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
12. Bakoš M. Literárna história a historická poetika. Bratislava, 1973.
13. Briškár J. Elementárne situácie v literatúre. Levoča, 2005.
14. Cenek S. Teorie literatury. Praha, 1962.

15. Harpáň M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
16. Hrabák J. Poetika. Praha, 1977.
17. Martinková V. Teorie literatury. Praha, 2001.
18. Miko F. Analýza literárneho diela. Bratislava, 1987.
19. Milčák M. O nezrozumiteľnosti básnického textu. Levoča, 2004.
20. Mukařovský J. Studie z estetiky. Praha, 1966.
21. Mukařovský J. Cestami poetiky a estetiky. Praha, 1971
22. Mukařovský J. Kapitoly z poetiky. Praha, 1982.
23. Plintovič I., Gombala E. Teória literatúry pre stredné školy. Bratislava, 1988.
24. Štraus F. Príručný slovník literárnovedných termínov. Bratislava, 2002.
25. Valček P. Slovník literárnej teórie. Bratislava, 2000.
26. Zajac P. Pulzovanie literatúry. Bratislava, 1993.
27. Žilka T., Obert V., Ivanová M. Teória literatúry pre gymnázia a stredné školy. Bratislava, 2002.

Практичне заняття № 5

Лексичний рівень художньої мови. Тропи

План

1. Мова розмовна, літературна, художня.
2. Мова автора і мова персонажів.
3. Лексика художньої мови.
4. Тропи.

Література:

1. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
2. Волинський П. Основи теорії літератури. К., 1967.
3. Вступ до літературознавства. Хрестоматія. К., 1995.
4. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Загальне літературознавство. Рівне, 1997.
5. Довгалевський М. Поетика. К., 1973.
6. Іванишин В. П., Іванишин П. В. Пізнання літературного твору: метод. посібн. для студентів і вчителів. Дрогобич, 2003.
7. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм. Стилїстика. Фігури. Тропи. Мюнхен–Київ, 1995.
8. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / Укл. Ковалів Ю. І. К., 2007.
9. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
10. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.
11. Фролова К. Цікаве літературознавство. К., 1987.
12. Andričik M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
13. Bense M. Theorie textu. Praha, 1969.
14. Senek S. Theorie literatury. Praha, 1962.
15. Findra J. Rozbor štýlu prózy. Bratislava, 1971.
16. Harpán M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
17. Hrabák J. Poetika. Praha, 1977.
18. Jakobson R. Lingvistika a poetika. Bratislava, 1991.
19. Krupa V. Metafora na rozhraní vedeckých disciplín. Bratislava, 1990.

20. Martinková V. Teorie literatury. Praha, 2001.
21. Miko F. Text a štýl. Bratislava, 1970.
22. Miko F. Aspekty literárneho textu. Bratislava, 1989.
23. Miko F. Analýza literárneho diela. Bratislava, 1987.
24. Milčák M. O nezrozumiteľnosti básnického textu. Levoča, 2004.
25. Mistrík J. Rétorika. Bratislava, 1978.
26. Mistrík J. Štylistika. Bratislava, 1985.
27. Mukařovský J. Kapitoly z poetiky. Praha, 1982.
28. Paulini E. O jazyku a štýle umeleckej prózy. Bratislava, 1983.
29. Pavelka J. Anatomie metafory. Brno, 1984.
30. Sabol J., Ruščák F., Sabolová O. Interpretácia umeleckého textu. Košice, 1992.
31. Valček P. Slovník literárnej teórie. Bratislava, 2000.
32. Vaňko J. Interpretácia jazyka umeleckej prózy. Nitra, 1985.
33. Zajac P. Pulzovanie literatúry. Bratislava, 1993.
34. Žilka T., Obert V., Ivanová M. Teória literatúry pre gymnázia a stredné školy. Bratislava, 2002.

Практичне заняття № 6

Синтаксичний рівень художньої мови. Фігури

План

1. Особливості поетичного синтаксису.
2. Типи фігур.
3. Стилiстичнi фiгури та їх рiзновиди.
4. Риторичнi фiгури та їх класифiкацiя.

Лiтература:

1. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
2. Волинський П. Основи теорії літератури. К., 1967.
3. Вступ до літературознавства. Хрестоматія. К., 1995.
4. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Загальне літературознавство. Рівне, 1997.
5. Довгалевський М. Поетика. К., 1973.
6. Іванишин В. П., Іванишин П. В. Пізнання літературного твору: метод. посібн. для студентів і вчителів. Дрогобич, 2003.
7. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм. Стилiстика. Фiгури. Тропи. Мюнхен–Київ, 1995.
8. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / Укл. Ковалів Ю. І. К., 2007.
9. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
10. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.
11. Фролова К. Цікаве літературознавство. К., 1987.
12. Andričik M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
13. Bense M. Theorie textu. Praha, 1969.
14. Cenek S. Theorie literatury. Praha, 1962.
15. Findra J. Rozbor štýlu prózy. Bratislava, 1971.
16. Harpán M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
17. Hrabák J. Poetika. Praha, 1977.
18. Jakobson R. Lingvistika a poetika. Bratislava, 1991.
19. Krupa V. Metafora na rozhraní vedeckých disciplín. Bratislava, 1990.

20. Martinková V. Teorie literatury. Praha, 2001.
21. Miko F. Text a štýl. Bratislava, 1970.
22. Miko F. Aspekty literárneho textu. Bratislava, 1989.
23. Miko F. Analýza literárneho diela. Bratislava, 1987.
24. Milčák M. O nezrozumiteľnosti básnického textu. Levoča, 2004.
25. Mistrík J. Rétorika. Bratislava, 1978.
26. Mistrík J. Štylistika. Bratislava, 1985.
27. Mukařovský J. Kapitoly z poetiky. Praha, 1982.
28. Paulini E. O jazyku a štýle umeleckej prózy. Bratislava, 1983.
29. Pavelka J. Anatomie metafory. Brno, 1984.
30. Sabol J., Ruščák F., Sabolová O. Interpretácia umeleckého textu. Košice, 1992.
31. Valček P. Slovník literárnej teórie. Bratislava, 2000.
32. Vaňko J. Interpretácia jazyka umeleckej prózy. Nitra, 1985.
33. Zajac P. Pulzovanie literatúry. Bratislava, 1993.
34. Žilka T., Obert V., Ivanová M. Teória literatúry pre gymnázia a stredné školy. Bratislava, 2002.

Практичне заняття № 7

Фоніка

План

1. Фоніка як звукова організація поетичного мовлення.
2. Евфонія і какофонія.
3. Інтонація та її фонічні чинники.
4. Ритміка поезії та прози.
5. Алітерація і асонанс.
6. Ономатопея і ліпограма.
7. Фоносимволіка.

Література:

1. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
2. Волинський П. Основи теорії літератури. К., 1967.
3. Вступ до літературознавства. Хрестоматія. К., 1995.
4. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Загальне літературознавство. Рівне, 1997.
5. Довгалецький М. Поетика. К., 1973.
6. Іванишин В. П., Іванишин П. В. Пізнання літературного твору: метод. посібн. для студентів і вчителів. Дрогобич, 2003.
7. Качуровський І. Фоніка. К., 1994.
8. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / Укл. Ковалів Ю. І. К., 2007.
9. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
10. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.
11. Фролова К. Цікаве літературознавство. К., 1987.
12. Andričík M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
13. Bense M. Theorie textu. Praha, 1969.
14. Senek S. Theorie literatury. Praha, 1962.
15. Findra J. Rozbor štýlu prózy. Bratislava, 1971.
16. Harpáň M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
17. Hrabák J. Poetika. Praha, 1977.

18. Jakobson R. Lingvistika a poetika. Bratislava, 1991.
19. Krupa V. Metafora na rozhraní vedeckých disciplín. Bratislava, 1990.
20. Martinková V. Teorie literatury. Praha, 2001.
21. Miko F. Text a štýl. Bratislava, 1970.
22. Miko F. Aspekty literárneho textu. Bratislava, 1989.
23. Miko F. Analýza literárneho diela. Bratislava, 1987.
24. Milčák M. O nezrozumiteľnosti básnického textu. Levoča, 2004.
25. Mistrík J. Rétorika. Bratislava, 1978.
26. Mistrík J. Štylistika. Bratislava, 1985.
27. Mukařovský J. Kapitoly z poetiky. Praha, 1982.
28. Paulini E. O jazyku a štýle umeleckej prózy. Bratislava, 1983.
29. Pavelka J. Anatomie metafory. Brno, 1984.
30. Sabol J., Ruščák F., Sabolová O. Interpretácia umeleckého textu. Košice, 1992.
31. Valček P. Slovník literárnej teórie. Bratislava, 2000.
32. Vaňko J. Interpretácia jazyka umeleckej prózy. Nitra, 1985.
33. Zajac P. Pulzovanie literatúry. Bratislava, 1993.
34. Žilka T., Obert V., Ivanová M. Teória literatúry pre gymnázia a stredné školy. Bratislava, 2002.

Практичне заняття № 8

Версифікація

План

1. Мова вірша і мова прози.
2. Ритм і ритміка.
3. Рима та її різновиди.
4. Римування.
5. Системи віршування.
6. Строфіка.

Література:

1. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
2. Волинський П. Основи теорії літератури. К., 1967.
3. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Загальне літературознавство. Рівне, 1997.
4. Качуровський І. Метрика. К., 1994.
5. Качуровський І. Строфіка. К., 1994.
6. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / Укл. Ковалів Ю. І. К., 2007.
7. Моклиця М. Основи літературознавства. Тернопіль, 2002.
8. Сидоренко Г. К. Від класичних нормативів до верлібру. К., 1980.
9. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
10. Altmann G., Štukovský R. Analýza náhleho klimaxu. *Literatúra a jazyk*. 1969. S. 62–72.
11. Bakoš M. Vývin slovenského verša od školy Štúrovej. Bratislava, 1966.
12. Bakoš M. Z dejín slovenského verša. Bratislava, 1984.
13. Brezina J. Ivan Krasko. Literárnohistorická monografia. Kapitoly: Metrický rozbor, Rým. Bratislava, 1946.
14. Horecký J. Hexameter Jána Hollého. Literárnohistorické štúdie. Bratislava, 1950. S. 58–72.
15. Hrabák J. Úvod do teorie verše. Praha, 1977.
16. Krausová N. Vývin slovenského sonetu. Bratislava, 1976.

17. Krčméry Š. Melódia vety a prízvuk v slovenčine. *Slovenské pohľady*. XLVIII. 1932. S. 474–489.
18. Krčméry Š. Prozódia štúrovských básnikov. *Slovenské pohľady*. XLVII. 1931. S. 102–120.
19. Miko F. Rytmus v próze. *Litteraria* (Z historickej poetiky II). 1965. S. 5–61.
20. Popovič A. Slovenský blankvers. *Litteraria* (Z historickej poetiky II). 1965. S. 162–187.
21. Reisel V. Rozbor veršovej štruktúry poézie Laca Novomeského. In.: Reisel V. Poézia Laca Novomeského. Bratislava, 1946. S. 15–113.
22. Rytmus a metrum. *Litteraria*. 1968. Roč. XI.
23. Sabol J., Štraus F. Základy exaktného rozboru verša. Bratislava, 1969.
24. Sabol J. Teória literatúry. Základy slovenskej verzológie. Košice, 1983.
25. Strofa a rytmus. *Litteraria*. 1971. Roč. XIV.
26. Štraus F. Príspevok k charakteristike najtypickejších trochejských foriem verša v súčasnej slovenskej poézii. Zborník Pedagogickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Prešove. Bratislava, 1964. S. 45–68.
27. Štraus F. Štúdie o slovenskom verši. Bratislava, 1989.
28. Turčány V. Rým v slovenskej poézii. Bratislava, 1975.
29. Turčány V. 111 slovenských sonetov. Zostavil, doslov a edičnú poznámku napísal V. Turčány. Bratislava, 1979.

Практичне заняття № 9
Художня література як система

План

1. Проблеми генології. Поняття про рід, вид і жанр.
2. Лірика. Особливості ліричних творів.
3. Параметри структурування лірики.
4. Епос. Особливості епічних творів.
5. Види, жанри, різновиди епосу.
6. Драма. Особливості драматичних творів.
7. Види, жанри, різновиди драми.
8. Суміжні змістоформи.

Література:

1. Арістотель. Поетика. К., 1967.
2. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
3. Вступ до літературознавства. Хрестоматія. К., 1995.
4. Давидова І. Малі форми драматургії. К., 1966.
5. Ільїна М. До визначення поняття жанру. *Іноземна філологія*. 1984. Вип. 73.
6. Климп'юк Ю. Про естетичну природу притчі. *Слово і час*. 1993. № 5.
7. Крижанівський С. Рід, вид, різновид: До питання про сучасну жанрову систему. У кн.: Крижанівський С. Художні відкриття і літературний процес. К., 1979. С. 153–155.
8. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / Укл. Ковалів Ю. І. К., 2007.
9. Мельничук Б. І. Драматична поема як жанр. К., 1981.
10. Моклиця М. Основи літературознавства. Тернопіль, 2002.
11. Сулима М. Сюжетні схеми української шкільної драми. *Слово і час*. 1994. № 1. С. 34–40.
12. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
13. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.
14. Фролова К. Цікаве літературознавство. К., 1987.
15. Хрестоматія з теорії драми: Від античних часів до поч. ХІХ ст. К., 1978.
16. Щербина А. О. Жанри сатири і гумору. К., 1977.
17. Andričik M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
18. Senek S. Teorie literatury. Praha, 1962.

19. Forster E. M. Aspekty románu. Bratislava, 1971.
20. Harpáň M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
21. Hrabák J. Poetika. Praha, 1977.
22. Hvišč J. Problémy literárnej genológie. Bratislava, 1979.
23. Hvišč J. Poetika literárnych žánrov. Bratislava, 1985.
24. Kraus C. Slovenská romantická balada. Bratislava, 1966.
25. Krausová N. Epika a román. Bratislava, 1964.
26. Krausová N. Rozprávač a románové kategórie. Bratislava, 1972.
27. Liba P. Kontexty populárnej literatúry. Bratislava, 1981.
28. Lúkacs G. Historický román. Bratislava, 1976.
29. Marčok V. O ľudovej próze. Bratislava, 1978.
30. Marčok V. Estetika a poetika ľudovej poézie. Bratislava, 1980.
31. Martinková V. Teorie literatury. Praha, 2001.
32. Miko F. Od epiky k lyrike. Bratislava, 1973.
33. Miko F. Umenie lyriky. Bratislava, 1988.
34. Mistrík J. Žánre vecnej literatúry. Bratislava, 1975.
35. Mistrík J. Dramatický text. Bratislava, 1978.
36. Mukařovský J. Cestami poétky a estetiky. Praha, 1971.
37. Mukařovský J. Kapitoly z poetiky. Praha, 1982.
38. O svetovom románe (zb.). Bratislava, 1967.
39. Plintovič I., Gombala E. Teória literatúry pre stredné školy. Bratislava, 1988.
40. Rakús S. Epické postoje. Bratislava, 1988.
41. Števček J. Dejiny slovenského románu. Bratislava, 1989.
42. Štraus F. Príručný slovník literárnovedných termínov. Bratislava, 2002.
43. Šútovec M. Romány a mýty. Bratislava, 1982.
44. Valček P. Slovník literárnej teórie. Bratislava, 2000.
45. Winczer P. Poetika básnických smerov. Bratislava, 1974.
46. Žilka T., Obert V., Ivanová M. Teória literatúry pre gymnázia a stredné školy. Bratislava, 2002.

Практичне заняття № 10

Літературний процес

План

1. Поняття про літературний процес.
2. Літературні взаємодії і взаємовпливи.
3. Традиції і новаторство.
4. Проблеми типологізації мистецьких феноменів.

Література:

1. Арістотель. Поетика. К., 1967.
2. Безпечний І. Теорія літератури. К., 2009.
3. Вступ до літературознавства. Хрестоматія. К., 1995.
4. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / Укл. Ковалів Ю. І. К., 2007.
5. Моклиця М. Основи літературознавства. Тернопіль, 2002.
6. Павличко С. Теорія літератури. К., 2002.
7. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К., 1998.
8. Ференц Н. Основи літературознавства. Ужгород, 2009.
9. Andričík M. Kapitoly z teórie literatúry. Košice, 2015.
10. Bakoš M. Problémy literárnej vedy a včera a dnes. Bratislava, 1964.
11. Bakoš M. Literárna história a historická poetika. Bratislava, 1973.
12. Cenek S. Teorie literatury. Praha, 1962.
13. Harpán M. Teória literatúry. Bratislava, 2004.
14. Hrabák J. Poetika. Praha, 1977.
15. Hrabák J., Tenčík F. Úvod do studia literatury. Praha, 1970.
16. Chvatík K. Strukturalizmus a avantgarda. Praha, 1970.
17. Kraus C. Slovenský literárny romantizmus. Martin, 1999.
18. Martinková V. Teorie literatury. Praha, 2001.
19. Miko F. Hodnoty a literárny proces. Bratislava, 1982.
20. Mukařovský J. Cestami poetiky a estetiky. Praha, 1971.
21. Mukařovský J. Kapitoly z poetiky. Praha, 1982.
22. Plintovič I., Gombala E. Teória literatúry pre stredné školy. Bratislava, 1988.

23. Štraus F. Príručný slovník literárnovedných termínov. Bratislava, 2002.
24. Valček P. Slovník literárnej teórie. Bratislava, 2000.
25. Vlašín Š. a kol. Slovník literárních směrů a skupin. Praha, 1976.
26. Vodička F. Struktura vývoje. Praha, 1969.
27. Werhli M. Základy modernej teórie literatúry. Bratislava, 1965.
28. Wika K. O potrebe literární historie. Praha, 1975.
29. Zajac P. Tvorivosť literatúry. Bratislava, 1990.
30. Zajac P. Pulzovanie literatúry. Bratislava, 1993.
31. Znak, system, proces. *Litteraria*. 1987. Roč. XXIV.
32. Žilka T., Obert V., Ivanová M. Teória literatúry pre gymnázia a stredné školy. Bratislava, 2002.

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ

1. Літературознавство та його розділи.
2. Дотичні до літературознавства дисципліни (бібліографія, джерелознавство, палеографія, герменевтика, текстологія та ін.).
3. Мистецтво як складник духовної культури людства.
4. Види мистецтва, їх походження, класифікація. Література як мистецтво слова.
5. Історія розвитку теоретико-літературної думки.
6. Теорія літератури в античний період.
7. Предмет і специфіка художньої літератури.
8. Художній образ та засоби його творення.
9. Характер і логіка його розвитку в художньому творі.
10. Художня типізація як єдність індивідуального й загального. Три способи типізації в літературі.
11. Народність і національна своєрідність художньої літератури.
12. Пізнавально-виховне значення мистецтва.
13. Поняття про естетичне. Естетичні категорії.
14. Прекрасне в житті й мистецтві.
15. Трагічне в житті й мистецтві.
16. Комічне в житті й мистецтві.
17. Естетичний ідеал у літературі.
18. Проблеми генології. Поняття про рід, вид і жанр.
19. Лірика. Особливості ліричних творів.
20. Параметри структурування лірики.
21. Епос. Особливості епічних творів.
22. Види, жанри, різновиди епосу.
23. Драма. Особливості драматичних творів.
24. Види, жанри, різновиди драми.
25. Формозмістова єдність художнього твору.
26. Змістові чинники художньої форми.
27. Тема та ідея художнього твору.
28. Поняття «проблема» та «проблематика».
29. Художня тенденція у творі.
30. Пафос та емоційна тональність художнього твору.

31. Художній конфлікт як важливий чинник формування змісту літературного твору.
32. Поняття «конфлікт» і «колізія».
33. Фабула та мотив твору.
34. Сюжет та його компоненти. Типи сюжетів.
35. Позасюжетні елементи та їх роль у художньому творі.
36. Композиція та її складові.
37. Літературна мова і мова художнього твору.
38. Мова автора і мова персонажів.
39. Архаїзми, історизми, неологізми та їх функція в художньому творі.
40. Діалектизми й професіоналізми та їх роль у художньому творі.
41. Жаргонізми, арго, сленг та їх функція у художньому творі.
42. Вульгаризми, варваризми, макаронічна мова, суржик та їх роль у творі.
43. Порівняння та епітет. Їх види.
44. Метафора, персоніфікація та їх функція у художньому творі.
45. Роль метонімії та синекдохи в художньому тексті.
46. Перифраза й оксюморон.
47. Евфемізм, катахреза і табу.
48. Роль гіперболи і літоти в художньому творі.
49. Аллегорія, іронія, сарказм.
50. Види повторів (анафора, епіфора, рефрен та ін.).
51. Інверсія і її функція в художньому творі.
52. Еліпсис і аплікація.
53. Роль анаколуфа в художньому тексті.
54. Градація і її функція.
55. Ампліфікація та амфіболія.
56. Парономазія і тавтологія.
57. Паралелізм і його функція в художньому творі.
58. Безсполучниковий і багатосполучниковий зв'язок.
59. Риторичні фігури.
60. Роль антитези в художньому творі.
61. Фоніка як звукова організація поетичного мовлення. Евфонія і какофонія.
62. Інтонація та її фонічні чинники (мелодика, акцентний лад та ін.).
63. Ритміка поезії та прози.

64. Алітерація і асонанс.
65. Ономатопея і ліпограма.
66. Ритм, його походження і значення у віршах.
67. Стопа та її види.
68. Клаузула, рима, римування.
69. Цезура і енжамбеман.
70. Антична система віршування.
71. Силабічна система віршування.
72. Силабо-тонічна система віршування.
73. Іпостаса, проклітика і енклітика.
74. Усічення і наросток.
75. Строфа і строфіка.
76. Терцет і терцина.
77. Катрен і станс.
78. Секстина, октава і тріолет.
79. Рондель і рондо, онегінська строфа.
80. Сонет і вінок сонетів.
81. Тонічна система віршування.
82. Фольклорне віршування.
83. Декламаційно-тонічне віршування.
84. Павзник.
85. Верлібр. Вольний вірш. Білий вірш.
86. Літературний процес і його особливості. Найзагальніші закономірності розвитку літератури.
87. Художній метод, напрям, течія, стиль, угруповання, школа.
88. Класицизм і романтизм.
89. Реалізм.
90. Модернізм і постмодернізм.

Варіант 1

I.

1. Композиція та її складові.
2. Евфонія і какофонія.

II.

Практична частина

3. Який фонетичний засіб використано в рядку:

Не зірвуться слова, гартовані, як криця...

- а) оксиморон; б) інверсію; в) асонанс; г) алітерацію

4. Який стилістичний засіб використано в рядку:

Гірка радість сповила Олине серце...

- а) оксиморон; б) інверсію; в) синекдоху; г) евфемізм

5. Який стилістичний засіб використано в рядку:

Спочила з миром бідна Євдоха...

- а) оксиморон; б) інверсію; в) синекдоху; г) евфемізм

6. Який троп використано в рядку:

Свинцем з карабіна уб'ємо усіх ворогів...

- а) оксиморон; б) інверсію; в) синекдоху; г) евфемізм

7. Який троп використано в рядку:

Дніпро воліє залицятися до Вісли...

- а) оксиморон; б) метафору; в) метонімію; г) евфемізм

8. Який стилістичний засіб використано в рядку:

Спопеляла татарва і гради, і села...

- а) архаїзм; б) неологізм; в) діалектизм; г) професіоналізм

9. Який стилістично-звуковий прийом використано в тексті:

Стою перед тобою...

Стою, мов скеля.

Стою, мов криця.

а) анафора; б) епіфора; в) паралелізм; г) рефрен

10. Який стилістичний засіб використано в рядку:

Мовчать, прескверна пащекухо!..

а) неологізм; б) вульгаризм; в) історизм; г) архаїзм

11. Який троп використано в тексті:

Став ляхами, як снопами,

По два ряди класти...

а) метафора; б) літота; в) гіпербола; г) синекдоха

12. Який стилістичний засіб використано в рядку:

П'ятеро держак так і не склали...

а) неологізм; б) вульгаризм; в) історизм; г) жаргонізм

13. Який стилістичний засіб використано в рядку:

Всі мої фото містяться на флешці.

а) неологізм; б) вульгаризм; в) історизм; г) жаргонізм

14. Як ви розумієте поняття «естетичний ідеал»?

15. Як ви розумієте поняття «процес творчості»?